

Eduskunta
Sivistysvaliokunta
SiV@eduskunta.fi

Sivistystyönantajat ry:n lausunto: HE 41/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle lukiolaiksi sekä laeiksi ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetun lain ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Sivistystyönantajat kiittää sivistysvaliokuntaa lausuntopyynnöstä.

Sivistystyönantajat pitää lukiouudistuksen tavoitteita sujuvasta jatko-opintoihin siirtymisestä ja nykyistä laajempien opintojaksojen järjestämisen edistämisestä tärkeinä. Uudistus on tervetullut ja se on kokonaisuutena oikeansuuntainen. On tärkeää, että lukiokoulutusta kehitetään korkeakouluopintoihin valmistavana, itsenäisenä koulutusmuotonaan.

Uudistuksen tavoitteiden toteutumiseksi on kuitenkin varmistettava, että säätelykokonaisuus (laki, asetus, opetussuunnitelman perusteet) asettuu tasolle, joka luottaa koulutuksen järjestäjien osaamiseen ja jättää niille tilaa hoitaa tehtävänsä.

Uudistus ei ainakaan tässä vaiheessa koske rahoitusjärjestelmää. Sivistystyönantajat kuitenkin huomauttaa, että rahoituksen maksaminen valtiolta suoraan koulutuksen järjestäjille on erittäin tärkeä peruserä, jonka tulee säilyä myös jatkossa. Yksityisillä lukiokoulutuksen järjestäjillä rahoitus kohdentuu suoraan tarkoitukseensa, sillä yksityisillä järjestäjillä ei ole muita tehtäviä kuin koulutus.

Sivistystyönantajat kannattaa siirtymistä opintopisteisiin korkeakouluopintoihin siirtymisen sujuvoittamiseksi. Opintopisteen määrittelyn tulee olla selkeä niin opiskelijan kuin koulutuksen järjestäjän näkökulmasta katsottuna.

Sivistystyönantajat esittää seuraavat kommentit ja muutosehdotukset:

Koulutuksen järjestäminen

Koulutusta voivat jatkossakin järjestää kunta, kuntayhtymä, rekisteröity yhteisö, säätiö tai valtio. Sivistystyönantajat haluaa kiinnittää huomiota yksityisen toimintamuodon (säätiö, rekisteröity yhteisö) etuihin koulutuksen järjestämisessä. Rahoitus kohdentuu suoraan tarkoitukseensa ja toimintamallit ovat joustavia. Yksityiset koulutuksen järjestäjät eivät voi jakaa voittoa omistajilleen.

4 § 4 momentissa todetaan, että järjestämisluvan myöntämisen tarkemmista edellytyksistä säädetään erikseen valtioneuvoston asetuksella. On varmistettava, että järjestämisluvan myöntämisen edellytykset ovat avoimia, järjestäjämuodon suhteen ylläpitäjäneutraaleja ja kohtelevat kutakin toimintamuotoa tasaveroisesti.

Sivistystyönantajat pitää tärkeänä, että koulutuksen järjestäjillä on 5 § kolmannen momentin mukainen oikeus tehdä tarvittavia korjaavia toimenpiteitä, mikäli saman pykälän toisessa momentissa mainittuja puutteita luvan edellytyksissä havaitaan.

Yhteistyö

Pykälän mukaan koulutuksen järjestäjän tulee olla yhteistyössä perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen järjestäjien, korkeakoulujen sekä työ- ja elinkeinoelämän toimijoiden kanssa.

Yhteistyö eri muodoissaan on kannatettavaa ja mm. parantaa opiskelijan mahdollisuuksia saada lisätietoa jatko-opintomahdollisuuksista. Sivistystyönantajat huomauttaa, että aidon hyödyn saavuttamiseksi yhteistyön tulisi kuitenkin aina perustua aitoon, molemminpuoliseen tarpeeseen toimijoiden välillä. Sivistystyönantajat ehdottaa, että lakikirjauksen lisäksi otetaan käyttöön myös kannustimia ja jaetaan kokemuksia jo toimivista yhteistyön malleista.

Tilauuskoulutus

9 § määrittellään koulutuksen järjestäjän mahdollisuus järjestää maksullista tilauuskoulutusta.

Sivistystyönantajat ehdottaa, että maksullista tilauuskoulutusta, toisin sanoen koulutusvientiä, ei rajata IB-koulutukseen. Mahdollisuuden koulutusvientiin tulisi olla koulutuksen järjestäjille avoin 9§ 2 – 4 momenttien asettamissa rajoissa.

Opintojen järjestäminen ja sisältö

Sivistystyönantajat haluaa kiinnittää huomiota 10 § yksityiskohtaisiin perusteluihin s. 47 opintopisteen määrittelyyn liittyen. Perusteluissa todetaan, että opintojaksot kestäisivät nuorille tarkoitetussa koulutuksessa keskimäärin 14 h 15 minuuttia opintopistettä kohden ja aikuisille tarkoitetussa koulutuksessa keskimäärin 9 tuntia opintopistettä kohden. Se ei kuitenkaan anna oikeaa käsitystä opintojakson työskentelymäärästä. Sivistystyönantajat ehdottaa, että määrittelyä muutetaan siten että termi opintojakson kesto korvataan termillä ”ohjatun opiskelun määrä”.

Opintopisteen määrittelyn tulee olla kaikilta osin selkeä eikä se saa olla ristiriidassa 13 § 1 momentin kanssa, jonka mukaan koulutuksen järjestäjä päättää tässä laissa tarkoitetun koulutuksen järjestämisestä ja järjestämistavoista 3 §:ssa tarkoitetussa luvassa määrätyn ehdoin.

Sivistystyönantajat pitää kannatettavana sitä, että laissa säädetään nykyistä laajemmista opintokokonaisuuksista ja että koulutuksen järjestäjille suodaan jatkossa nykyistä laajemmat mahdollisuudet päättää opintojaksoista ja opetuksen tarkemmista tavoitteista ja sisällöistä. Hallituksen esityksen s. 76 todetaan kuitenkin 11 pykälän 4 momenttiin liittyen seuraavasti:

”Koulutuksen järjestäjä päättäisi, minkä laajuisina opintojaksoina pakolliset opinnot tarjotaan opiskelijoille. Syventävinä opintoina tarjottavia opintoja tulisi tarjota opiskelijoiden valittavaksi kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina,

eli nykyistä kurssia vastaavina kokonaisuuksina. Näin turvattaisiin opiskelijoiden valinnanvapaus.”

Sivistystyönantajat katsoo, että kyseinen kirjaus on ristiriidassa yllämainitun periaatteen kanssa, jonka mukaan koulutuksen järjestäjä päättää opintojaksoista. Lisäksi hallituksen esityksen s. 1 todetaan, että koulutuksen järjestäjä päättäisi pääosin minkä laajuisina opintojaksoina opinnot järjestetään.

On varmistettava, että myös myöhemmin säädettävä valtioneuvoston asetus jättää riittävästi vapautta koulutuksen järjestäjälle opintojen käytännön toteuttamisen suhteen.

Oikeus saada opetusta ja opintojen ohjausta

Sivistystyönantajat pitää hyvänä opiskelijoiden oikeutta saada ohjausta opintojen hakeutumiseen ja urasuunnitelmiin liittyen myös lukion oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Ohjausvelvoite asetetaan sille koulutuksen järjestäjälle, jonka oppilaitoksessa lukion oppimäärä on suoritettu. Ohjausvelvoitteesta aiheutuu koulutuksen järjestäjälle kustannuksia, mikä on otettava huomioon lukiokoulutuksen rahoituksessa.

26 § mukainen opiskelijan henkilökohtainen opintosuunnitelma on kannatettava. Sivistystyönantajat esittää kuitenkin poistettavaksi pykälän 2 momentin termin ”opetushenkilöstön” ja ehdottaa tilalle ”koulutuksen järjestäjän”. Koulutuksen järjestäjät ovat myös työnantajia, joilla on työnjohto-oikeus.

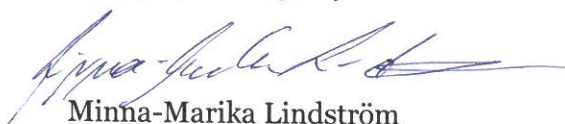
Opiskelijoilta perittävät maksut

34 § linjaa käytännöt opiskelijoilta perittävien maksujen perusteet. Ko. pykälästä tai sen perusteista ei kuitenkaan selviä, voivatko koulutuksen järjestäjät myös jatkossa järjestää esimerkiksi maksullisia opintomatkoja. Sivistystyönantajat pitää tärkeänä, että tällaisia kursseja ja leirikouluja voidaan järjestää jatkossakin, sillä ne tukevat osaltaan esimerkiksi opiskelijoiden mahdollisuutta kansainvälistyä.

Laki ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta:

Sivistystyönantajat ei kannata 6 § a:n mukaisesti määriteltyä kokeen rajatonta uusimisoikeutta. Opiskelijoita tulee kannustaa ja tukea mahdollisimman sujuvaan jatko-opintoihin siirtymiseen ja tulee välttää riskiä ”uusimiskierteeseen” joutumisesta. Rajaton uusimisoikeus voi myös lisätä koulutuksen järjestäjän kustannuksia.

Sivistystyönantajat ry

Minna-Marika Lindström

johtaja

Riikka Vataja

elinkeinopoliittinen asiantuntija

